

Marulićevi dani, Split

Hrvoje Ivanković

RIJEČ IZBORNIKA

PREMIJERE

RAZGOVOR

PORTRET

FESTIVALI

MEDJI

Biti izbornikom Marulićevih dana ne znači baviti se "umjetnošću mogućeg", nego "umjetnošću manipuliranja" postojećim. Dvogodišnje izborničko iskustvo posve

VOX

HISTRIONIS

me uvjerilo u tu tezu koju su, na neke druge načine, izicali i moji prethodnici. Temeljni izbornički problem jest,

MEĐUNARODNA

SCENA

naime, kako iz – najčešće skromne – jednogodišnje ponude predstava nastalih prema djelima domaćih pisaca učiniti sliku hrvatskoga glumišta što boljom i atraktivnijom.

AKTUALNOSTI

TEORIJA

FOAJE

MI U SVIJETU

NOVE KNJIGE

DRAMA

U toj igri zbilje i privida – kazalištu, uostalom, imanentnoj – i ove sam godine pokušao dovesti što kvalitetnije i, ne posve nevažno, publici što izazovnije predstave, no istodobno sam uzeo u obzir i neke druge kriterije. Želio sam, prije svega, okvirom Marulićevih dana objediniti što više recentnih dramskih djela, po mogućnosti u praizvedbenim postavama, uvjeren kako je upravo korelacija kazališta sa suvremenom dramom, izvorno napisanom na jeziku kojim i ono govori, temelj njegove vitalnosti. Ta je misao, uostalom, najsnažnija teza branitelja aktualne koncepcije Festivala hrvatske drame i autorskog kazališta. Ako igdje, onda sam, stoga, upravo u tom dijelu svoga izbora bio spreman i na pokoji manji kompromis pa ovogodišnji Marulićevi dani nude čak šest praizvedbenih uprizorenja suvremenih dramskih djela, u rasponu od ozbiljnih problemskih sondaža duhovnog ozračja i nekih karakterističnih fenomena i pojava naše svakodnevice (*Nosi nas rijeka*, *Nevažne priče*, *Susjeda*, *Komšiluk naglavačke*) pa do predtekstova za sofisticirano zabavljačko-komercijalno kazalište (*Fritzspiel*, *Norveške šume*) pred kojim, kao pred

sve prisutnijim sastojkom hrvatske kazališne stvarnosti, jednostavno ne možemo zažmiriti. Bilo bi mi, nadalje, teško zamisliti nacionalni dramski festival bez novih iščitavanja klasika domaće književnosti, bez obzira je li riječ o reinterpretacijama djela tzv. suvremenih klasika, nastalim od začetaka moderne pa do kraja 1970-ih, ili o oživljavanju najstarijeg, baštinskog segmenta književne nam zaostavštine. Broj takovrsnih predstava koje su prijavljene za Marulićeve dane ni ove godine, na žalost, nije bio naročito velik, ali među njima su se, ipak, našle četiri koje stara nadahnuća na intrigantan način upisuju u nove koordinatne sustave. Stilsko-izražajni, vremenski i žanrovski dijapazon i tu je krajnje širok: od Medvešekove pastoralne maštarije *U lugu onomuj* koja posredstvom Najlaševića uranja u praskozorje hrvatske drame, preko spektakularnog, Šparemblekovim koreografskim rješenjima presudno određenog *Kraljeva* te radikalne Zappijine interpretacije *Glorije*, do Brezovčeve glazbeno-dramske ekstravagancije nadahnute Šnajderovom dramom *Kamov, smrtopis*.

Tri posljednje spomenute predstave čine i svojevrсни rezime protekloga stoljeća: ne samo po datumu nastanka – Krležina *legenda* napisana je 1915., Marinkovićev *mirakul* 1955., a Šnajderov *smrtopis* 1976. – nego i po načinu na koji, u pozadini intimnih drama, seciraju ideološko-političke, socijalne i druge lomove tog "stoljeća rata", što je veliko europsko finale svog krvavog *danse macabrea* imalo i na hrvatskim prostorima. Ne čudi stoga što je velika i vječita tema dramske književnosti, te-

ma smrti – ali ne samo tjelesne nego i smrti duha, osjećaja, ideala i iluzija – osim u spomenutim djelima i te kako prisutna i u recentnim ostvarenjima Elvise Bošnjaka, Trpimira Jurkića, Zorice Radaković i Nine Nuić, koja će se, također, naći na 13. Marulićevim danima.

No, tome unatoč, ne bih ovogodišnjeg “Marula” želio određivati okvirno-tematskim nazivnikom makabričnog prizvuka: posljednji festivalski dan namjerno je, uostalom, posvećen laganim i zabavnijim uracima, a svrstavanje predstava pod čvršći zajednički nazivnik na festivalu tako usko određenih okvira smatram posve nepotrebnim pa i iluzornim. Marulićevi dani, osim toga, već u svojoj naslovnoj sintagmi – festival hrvatske drame – imaju vrlo čvrstu takovrsnu odrednicu, a krug predstava iz kojeg se “napajaju” odveć je malen da bismo ga smjeli još više sužavati (i kvalitativno razvodnjavati) tvrdoglavim inzistiranjem na njihovom dodatnom tematskom objedinjavanju.

Ukratko rečeno, predstave koje ćemo vidjeti na 13. Marulićevim danima imaju podosta dodirnih točaka, no moja inicijalna izbornička namjera bila je okupiti što reprezentativnije uratke koji će, pored ostalog, i različitošću svojih poetika, izraza i načina razmišljanja dati što vjerniju sliku trenutačnoga stanja u hrvatskoj drami i kazalištu. Posebno me veseli činjenica da će na 13. Marulićevim danima sudjelovati institucionalna i izvaninstitucionalna kazališta iz čak šest gradova – Zagreba, Rijeke, Pule, Osijeka, Dubrovnika i Splita – što im u potpunosti daje karakter svehrvatskog kazališnog festivala.

Izabrane predstave izlučene su iz korpusa od tridesetak prijavljenih ostvarenja, među kojima je i ove godine, uz pokoje ispodprosječno ili iznadprosječno ostvarenje, bilo najviše rutinskih – festivalskom načinu razmišljanja mahom nezanimljivih – repertoarnih uradaka. Nisam, također, po svaku cijenu želio dovoditi ni inozemne predstave (prijavljeno ih je osam – pet iz Bosne i Hercegovine, dvije iz Slovenije i jedna iz Njemačke), iako sam se o jednoj među njima – *Heimspieleu* u produkciji hanoverskog Schauspiela – podosta dvoumio. Taj prepoznatljiv uradak autorskog tandema Jelčić-Rajković snažno, međutim, računa na izravnu i spontanu komunikaciju s publikom pa bi neminovna jezična barijera u splitskoj izvedbi u velikoj mjeri otežala i ograničila recepciju predstave. Među prijavljenim projektima našlo se, pak, i nekoliko onih koji su premijerno izvedeni iza roka predviđenog za ovogodišnje Marulićeve dane. Bu-

dući da je, međutim, riječ o predstavama čije su se premijere prvobitno trebale održati unutar zadanih rokova i koje su kasnije isključivo zbog tehničkih razloga (ali su se u glumački dovršenim verzijama mogle “na vrijeme” pogledati), sve su uzete u obzir pri ovogodišnjem izboru te su se dvije među njima (*Kamov, smrtopis*, koji je javnu izvedbu imao još u prosincu 2002., i *U lugu onomu*) našle i u programu 13. Marulićevih dana. Tim malim (a i prijašnjih godina ponekad prakticiranim) otklonom od filistarske preciznosti zacijelo se dobilo na kvaliteti festivala, a da se pritom nikoga nije oštetilo. Moji prethodnici su, naime, na Marulićeve dane običavali dovoditi po 11-12 predstava, dok se ovogodišnja selekcija sastoji od 5 tzv. velikih predstava i 5 predstava komornijeg tipa, što znači da “popunjenost kvote” nikoga nije uskratila za sudjelovanje na 13. festivalu hrvatske drame i autorskog kazališta.